

pohárra vagy csészére helyezett deszka is megfelel. A tanuló fogja meg a gép egyik kisütőjét. Bátran hozzányúlhat, semmit nem fog érezni. A korong forgatására teste lassan telitődik elektromossággal. Ha a haja hosszabb és laza, csakhamar felágaskodik. A kezében tartott papírszalagok taszítják egymást. A kísérletet figyelő tanulók közül egyet felszólítunk, hogy közelítse ujját a zsámolyon álló tanuló füléhez, könyökéhez, lábujját a cipőjéhez. Bizonyosak lehetünk benne, hogy ennek a kísérletnek mindig igen hangos sikere lesz.

Arra ügyeljünk, hogy minden egyes kísérlet után süssük ki a kisütőket, mert a váratlan ütés, ha kicsiny is, kellemetlen és könnyen elejthetünk valamit.

Az összefoglalásban a tanulságokat emeljük ki erősebben, s ezek fogják alapját adni a következő tanítási tételnek, a légköri elektromosság és a villámhárítónak.

Matzkó Gyula

IRODALOM—KÜLFÖLDI TANÍTÁSI MOZGALMAK — LAPSZEMLE — HIREK

IRODALOM.

Családvédelem. (Küzdelem a születéscsökkenés ellen.) Irta: Doros Gábor dr. egyetemi m. tanár, az előszót írta Széll József m. kir. belügyminiszter, bevezetéssel ellátta Ravasz László dr. püspök és Hoddossy Gedeon dr. miniszteri tanácsos.

„Besence (Baranya vm. siklósi járása)... iskolájában 1936-ban összesen 14 gyermek volt beírva. A rangos iskola 1906-ban 40 gyermek részére épült. Abban az időben padosrai még tele voltak a falu apró népével, ma azonban a fölöslegesen tágas tantemet deszkafal osztja ketté, hogy így kevesebb fűtőanyagra legyen szükség. Ez a deszkafal híven jellemzi a dundtűli magyarság egy részének tragédiáját. Az a 3-3 árva padocska, ami a deszkafal előtt húzódik meg, megfájdítja az ember szívét! A faluban több 30 évnél idősebb agglégény van, sőt módos vénlányok is akadnak, akiket kértek férjhez, de inkább pártában maradtak. Az ódon, sárguló anyakönyvi lapok adatai szerint a község lakosságának mintegy 90%-a 65-90 éves korában végelgyengülésben hal el. A közegészségügyi és kulturális viszonyok kifogástalanok. Csak éppen, hogy gyermek nem születik és a falu népe csendesesen, észrevétlenül eltűnik a föld színéről.“

Ezzel a pár kiragadott sorral akarjuk dokumentálni azok előtt, akik még mindig azt hiszik, hogy az egyk-kről nem kell vagy éppenséggel nem illik írni, hogy alig van a magyar életnek elsődlegesebben reagáló területe, ahol az egyke — mint egyke! Tudatos gyermektelenség és gyermekelkenesség! — ilyen gyorsan és ilyen borzalmasan megmutatná halálarcát, mint éppen a magyar iskola. Mindenhová hasító fénnel kellene bevilágítania ennek a problémának, de legnagyobb visszhangot a magyar jövőendő hívatott nevelőrendjének, a magyar pedagógustársadalomnak kellene adnia, és mit látunk?... közönyt, fásultságot, érdektelenséget és a helyzetnek teljes ignorálását. Nem akarják az emberek meghallani, hogy mi a magyar népesedéspolitika hivatalos regisztrálójának a szörnyű helyzetről véleménye, mert fél ez a degenerált, korcs nemzedék az itélettől, ami a statisztika számoszlopai, a grafikonok meredeken zuhanó ívelése mögött lángbetűkkel írja fel a falra: ütött az utolsó óra végső kondulása, — *ébredj, vagy örökre kitörülík a magyar nevet a népek sorából!*

Ilyen gondolatokkal és árnyakkal kell megküzdenuk akkor, amikor folyóiratunk olvasói számára ismertetni kívánjuk a *Magyar Családvédelmi Szövetség* másfélszázoldalas kiadványát.

A magyarországi egykekérdést genetikusan felépítve adja a könyv szerzője azok számára, akik a témakomplexumot még nem ismerik, de roppant mennyiségben nyújt új gondolatokat, továbbfűzésre alkalmas eszméket azok számára is, akik eddig a nem-ismerés „boldogságában“ éltek. A magyar depopulációs folyamatot az európai élettérbe állítja Doros és megállapítja, hogy — mint mindenben — ebből a szempontból is határvonal mentén képezzük az ütközőfelületet: északról és nyugatról a stagnáló népek megelegethetnek a defenzív jellegű népesedéspolitika folytatásával, amely számbeli és minőségbeli konzerválásra törekszik, a magyarság azonban, amelyet keletről és délről a nálunk kétszerre gyorsabb szaporodású államok ölelnek át, a csupán védekező álláspontot nem fogadhatja el programmal, mert ez magyar fajtánk halálát jelentené. A mai helyzet megdöbentő képét főleg az a jelenség fejezi ki, hogy *nincsen állam Európában, amelynek születési arányszámái olyan meredeken zuhantak volna az utolsó negyedszázadban, mint hazánkban.* Halálosan beteg Baranya, Tolna, az egyre veszedelmesebb méretű egyke mutatkozik Dunántúl egész területén, felütötte a fejét a Duna-Tisza közén és összes városaink, élükön a közel másfélmilliós Nagy-Budapesttel, a vidéki bevándorlás nélkül állandóan fogynának. A szerző az 1930-i népszámlálás óta eltelt időre számításokat végzett annak megállapítása céljából, hogy mint alakult az egyke terjedése 1936-ig és ilyen döbbenetes mondatokat ír le a helyzet jellemzésére: „Az eredmények valósággal elképesztőek és remeg a toll az ember kezében, amikor leírja a fájdalmas tényt, hogy ezen legújabb számítások lesújtó adatai szerint a mai Magyarország 3352 megyei városa és községe közül már 1205-ben, a községek 35.9%-ában a születési arány 20 ezreléken alul marad. Az Isten irgalmára, kérdezzük, hogy mi történt a magyarság fajfenntartó erejével ebben a szerencsétlen évtödben, hogy az egykés községek száma az elmúlt évtödhöz képest több mint ötszörösre szaporodott!”

Legyen elég ebből a szörnyű helyzetképből! *Lássuk, miben látja a szerző a születéscsökkenés okait.* Itt is végigvezeti az olvasót Malthus, List Frigyes, Burgdörfer, Kogutowicz konkluzióin és végül nem tehet mást, mint megállapítja, hogy a rendkívül bonyolult, szövevényes okhálózatban az igazi, döntő szerep az erkölcsi érzék hihetetlen meglazulásában, a vallásos élet el-lanygulásában és az önző, kényelmet szerető, jövővel mitsem törődő gondolkodásban keresendő. Az anyagi okok (a jövedelem elégtelensége, földhiány, szociális aránytalanságok) csak másodsorban jönnek számításba és csupán a felületes szemlélő előtt mentik a kisbirtokos vagy jómodú polgárság körében legerősebben élő egykét.

Van-e még mód a segítségre?! Ezt kérdezzük, amikor a kétségbeejtő olvasmány a tennivalókat kezdi felsorolni. Igenis, van és ezek közé talán legelsősorban az tartozik, hogy a legyintő, defetista, mindenről lemondó szellemet éppúgy kiírtsa, mint azt a struccpolitikát, amely a hallgatással kívánja megoldani az egész ügyet.

Ami már most a konkrét tennivalókat illeti, azokra nézve — gondosan áttanulmányozva a külföldi eredményeket, a magyar hivatalos ankétok javaslatait és a legújabb német, olasz törvényes intézkedéseket — *Doros* rendszeres szemléltető táblázatot szerkesztett. Három csoportba sorolja a tennivalókat:

1. a szociális családvédelmi intézkedések,
2. születéscsökkentést megelőző intézkedések és
3. születésfokozásra ösztönző intézkedések

címei alatt, ahol is az anyagi, szociális, társadalmi, telepítési, közigazgatási, pénzügyi, stb. ügykörökbe vágó végzendők hosszú sorba áll előttünk, a népesedési probléma szövevényességének megfelelően.

Láttuk az egyke okainál, hogy lényegében morális zülés a kiindulópont, ami csak társul gazdasági és szociális motívumokkal. Természetes ezek után, hogy a segítség módjánál is óriási szerep jut a nevelésnek, iskolainak éppúgy, mint társadalmainak. *A magyar nevelőrend legelemibb kötelessége, hogy szívevel-lellekkel bekapcsolódjék a meginduló munkába: bekapcsolódjék a többség által — remélhetőleg mielőbb — elrendelendő hivatalos tennivalókon kívül személyes lelkesedéssel, felelősségtudattal és azzal a mélységes átérzéssel, amit a magyar tanító és tanár a nemzet sorskérdései iránt mindenkor tanúsított.* Ehez azonban az első lépés az, hogy a hazai népesedési kérdés mély örvényeibe belenézünk, bele merjünk nézni, megismerjük és megértjük azt, amit mindenki, aki csak foglalkozik a kérdéssel, unós-untalan hangzattal: *ültött a tizenkettedik óra!*

Végezetül idézzük Ravasz László drámai hangú bevezetéséből: „*Ennél existenciálisabb kérdésünk, magyaroknak, nem lehet. A világon minden problémánk egyszerre semmivé válik arra az esetre, ha a magyar faj elpusztul. Ezért mindennél fontosabb dolog a magyar faj szaporaságának emelése; a többtermelés a drága magyar vérből!*”

Dr. Aldobolyi Nagy Miklós.